

TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HÓA HÀ NỘI
KHOA DI SẢN VĂN HÓA

HOÀNG THỊ MAI HƯƠNG

TÌM HIỂU CÔNG TÁC GIÁO DỤC
CỦA BẢO TÀNG TỈNH THANH HÓA

KHÓA LUẬN TỐT NGHIỆP
NGÀNH BẢO TÀNG HỌC

Mã số: 52320305

Người hướng dẫn: **Th.S. PHẠM THU HẰNG**

HÀ NỘI - 2014

LỜI CẢM ƠN

Em xin chân thành và bày tỏ lòng cảm ơn sâu sắc của mình tới cô giáo hướng dẫn Th.S. Phạm Thu Hằng, cô đã tận tình định hướng và giúp đỡ em trong suốt quá trình làm khóa luận tốt nghiệp.

Em cũng xin chân thành gửi lời cảm ơn tới Ban giám đốc, các cán bộ của Bảo tàng tỉnh Thanh Hóa đã dành thời gian và cung cấp tài liệu cho em, các thầy cô giáo trong và ngoài khoa Di sản văn hóa - Trường Đại học Văn hóa Hà Nội những người quan tâm dạy dỗ em trong thời gian học tập tại trường.

Cảm ơn gia đình và bạn bè đã nhiệt tình giúp đỡ động viên em hoàn thành khóa luận này.

Do thời gian nghiên cứu ngắn hạn và còn thiếu kinh nghiệm, kiến thức thực tế, những khiếm khuyết trong bài là không thể tránh khỏi, em rất mong nhận được những góp ý, nhận xét và chỉ bảo của các thầy cô giáo.

Em xin chân thành cảm ơn!

Sinh viên

Hoàng Thị Mai Hương

MỤC LỤC

PHẦN MỞ ĐẦU	1
CHƯƠNG 1: KHÁI QUÁT VỀ BẢO TÀNG TỈNH THANH HÓA	9
1.1. Khái quát về Bảo tàng tỉnh Thanh Hóa	9
1.1.1. Sự ra đời và quá trình phát triển của Bảo tàng tỉnh Thanh Hóa	9
1.1.2. Đặc trưng và chức năng của Bảo tàng tỉnh Thanh Hóa	12
1.2. Công tác giáo dục trong hoạt động của Bảo tàng tỉnh Thanh Hóa ...	18
CHƯƠNG 2: THỰC TRẠNG CÔNG TÁC GIÁO DỤC CỦA BẢO TÀNG TỈNH THANH HÓA.....	22
2.1. Hệ thống trưng bày – một công cụ giáo dục quan trọng của Bảo tàng tỉnh Thanh Hóa	22
2.1.1. Trưng bày trong nhà	22
2.1.2. Trưng bày ngoài trời.....	33
2.2. Các hình thức hoạt động giáo dục của Bảo tàng tỉnh Thanh Hóa.....	33
2.2.1. Hướng dẫn tham quan	33
2.2.2. Các hoạt động giáo dục khác của Bảo tàng tỉnh Thanh Hóa	40
2.3. Hiệu quả công tác giáo dục của Bảo tàng tỉnh Thanh Hóa	42
2.3.1. Nội dung nghiên cứu	42
2.3.2. Phương pháp đánh giá	43
CHƯƠNG 3: NÂNG CAO HIỆU QUẢ CÔNG TÁC GIÁO DỤC CỦA BẢO TÀNG TỈNH THANH HÓA	63
3.1. Một số ý kiến nhận xét về việc tiến hành công tác giáo dục của Bảo tàng tỉnh Thanh Hóa	63
3.1.1. Ưu điểm	63
3.1.2. Hạn chế	65
3.2. Phương hướng đổi mới trong hoạt động của Bảo tàng tỉnh Thanh Hóa	67
3.3. Giải pháp nâng cao hiệu quả công tác giáo dục của Bảo tàng tỉnh Thanh Hóa	68

3.3.1. Đảm bảo hiệu quả các hoạt động nghiệp vụ khác làm tiền đề cho công tác giáo dục.....	68
3.3.2. Nâng cao chất lượng và đa dạng hóa các hình thức hoạt động giáo dục.	72
3.3.3. Tích cực đẩy mạnh hoạt động tuyên truyền, quảng bá cho Bảo tàng...	75
KẾT LUẬN.....	79
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	81
PHỤ LỤC	

PHẦN MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Di sản văn hóa có thể coi là “nguồn tài nguyên” vô cùng quý giá không chỉ góp phần phát triển kinh tế - xã hội của đất nước, mà quan trọng hơn đây chính là “tài sản” có giá trị giáo dục truyền thống, giáo dục nhân cách cho thế hệ trẻ. Bảo tàng, với tư cách là một thiết chế văn hóa đặc thù, nơi lưu giữ tổng hợp các giá trị đa dạng của di sản cũng chính là một cơ quan giáo dục công cộng, “một trung tâm thông tin có lượng thông tin nguyên gốc chính xác, phong phú, dễ tiếp cận, là thứ học đường đặc biệt hướng vào thế hệ trẻ”¹. Vì vậy, trong xu thế hội nhập của xã hội, sự phát triển mạnh mẽ của kỹ thuật và công nghệ, bảo tàng đã và đang tiếp tục khẳng định được vị thế của mình, trở thành một trong những địa điểm tham quan, vui chơi, học tập bổ ích cho công chúng.

Trên thực tế, nhiều bảo tàng ở Việt Nam chưa thực sự đạt được hiệu quả cao trong hoạt động giáo dục và phục vụ công chúng. Vì vậy, việc đổi mới, nâng cao chất lượng công tác giáo dục ở các bảo tàng Việt Nam đã, đang là vấn đề có ý nghĩa thiết thực.

Bảo tàng tỉnh Thanh Hóa được thành lập ngày 10 tháng 12 năm 1983, xếp hạng 2 theo quyết định xếp hạng bảo tàng Việt Nam. Trong quá trình hoạt động, bảo tàng đã sưu tầm và lưu giữ trên 28000 hiện vật có giá trị, quý hiếm gắn liền với lịch sử phát triển của đất và người xứ Thanh trong quá trình dựng nước và giữ nước. Có thể khẳng định, Bảo tàng tỉnh Thanh Hóa là một trong những bảo tàng địa phương đã làm tốt các khâu công tác nghiệp vụ của mình nhằm bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa trên địa bàn tỉnh Thanh Hóa. Bên cạnh đó, bảo tàng cũng đặc biệt chú trọng tới các hoạt động giáo dục, phục vụ công chúng. Trong hơn 30 năm hoạt động, bảo tàng đã tiếp đón và hướng dẫn một số lượng lớn khách tham quan, góp phần quan trọng vào việc

¹ Phạm Mai Hùng (2003), *Gìn giữ và phát huy Di sản văn hóa dân tộc*, Hà Nội, tr.45.

giáo dục truyền thống lịch sử - văn hóa – xã hội; cung cấp tri thức về môi trường, tiềm năng thiên nhiên xứ Thanh cho nhân dân địa phương nói riêng và cho quần chúng nhân dân nói chung.

Bên cạnh những thành tựu đã đạt được, công tác giáo dục của Bảo tàng tỉnh Thanh Hóa vẫn còn những tồn tại nhất định. Tình trạng vắng khách tham quan đã và đang là mối quan tâm của Ban giám đốc và đội ngũ cán bộ nghiệp vụ của Bảo tàng tỉnh Thanh Hóa. Đây cũng là vấn đề cấp thiết đặt ra cho các bảo tàng tỉnh, thành phố hiện nay. Là sinh viên ngành Bảo tàng học, được thực tập tốt nghiệp tại Bảo tàng tỉnh Thanh Hóa và là một người con xứ Thanh, tôi quyết định chọn đề tài: ***“Tìm hiểu Công tác giáo dục của Bảo tàng tỉnh Thanh Hóa”*** làm khóa luận tốt nghiệp Đại học. Tôi hi vọng qua đề tài sẽ góp phần nhất định vào việc nâng cao chất lượng và hiệu quả công tác giáo dục của Bảo tàng tỉnh Thanh Hóa.

2. Đối tượng nghiên cứu

Đối tượng nghiên cứu của khóa luận là Công tác giáo dục của Bảo tàng tỉnh Thanh Hóa (Tập trung chủ yếu vào thực trạng hoạt động và đề xuất giải pháp nâng cao hiệu quả Công tác giáo dục).

3. Phạm vi nghiên cứu

- Về thời gian: Nghiên cứu công tác giáo dục của Bảo tàng tỉnh Thanh Hóa từ năm 1983 tới nay (từ khi bảo tàng khánh thành và chính thức mở cửa đón khách tham quan).

- Về không gian: Nghiên cứu trong không gian hoạt động của Bảo tàng tỉnh Thanh Hóa

4. Mục tiêu nghiên cứu

- Nghiên cứu quá trình hình thành, phát triển, đặc trưng, chức năng của Bảo tàng tỉnh Thanh Hóa

- Nghiên cứu nội dung, các hình thức thực hiện và thực trạng các hoạt động giáo dục của Bảo tàng tỉnh Thanh Hóa

- Bước đầu đánh giá hiệu quả giáo dục của Bảo tàng tỉnh Thanh Hóa

- Đề xuất giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả công tác giáo dục của bảo tàng tỉnh Thanh Hóa

5. Phương pháp nghiên cứu

- Phương pháp luận: Vận dụng phương pháp luận khoa học của chủ nghĩa Mác – Lênin trong quá trình nghiên cứu, tiếp cận đối tượng.

- Phương pháp nghiên cứu liên ngành: Bảo tàng học, Khoa học Lịch sử, Xã hội học, Tâm lý học, Giáo dục học.

- Các phương pháp khác: tổng hợp, so sánh, thống kê, phân tích, nghiên cứu tài liệu.

6. Bố cục khóa luận

Ngoài phần mở đầu, kết luận, tài liệu tham khảo và phần phụ lục, bố cục khóa luận gồm 3 chương. Cụ thể như sau:

* Chương 1: Khái quát về Bảo tàng tỉnh Thanh Hóa

Giới thiệu khái quát lịch sử hình thành và phát triển của Bảo tàng tỉnh Thanh Hóa. Phân tích đặc trưng, chức năng cũng như tầm quan trọng của công tác giáo dục trong hoạt động của Bảo tàng tỉnh Thanh Hóa.

* Chương 2: Thực trạng công tác giáo dục của Bảo tàng tỉnh Thanh Hóa.

Giới thiệu khái quát về hệ thống trưng bày của Bảo tàng tỉnh Thanh Hóa với tư cách là một công cụ giáo dục trực quan quan trọng của Bảo tàng. Tập trung nghiên cứu các hình thức hoạt động giáo dục của Bảo tàng, đánh giá hiệu quả giáo dục của Bảo tàng tỉnh Thanh Hóa thông qua việc nghiên cứu Sổ ghi cảm tưởng, thực hiện việc quan sát, phỏng vấn và trưng cầu ý kiến khách tham quan của Bảo tàng.

* Chương 3: Nâng cao hiệu quả công tác giáo dục của Bảo tàng tỉnh Thanh Hóa.

Trên cơ sở thực trạng, bước đầu đề xuất một số giải pháp để nâng cao hiệu quả công tác giáo dục của Bảo tàng tỉnh Thanh Hóa.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Timothy Ambrose và Crispin Paine (2000), *Cơ sở bảo tàng*, Bảo tàng Cách mạng Việt Nam, Hà Nội.
2. *Bảo tàng với sự nghiệp công nghiệp hóa – hiện đại hóa đất nước* (1998), Nxb. Hà Nội, Hà Nội.
3. *Địa chí Thanh Hóa I – Địa lí và lịch sử* (1991), Nxb. Bách Khoa, Hà Nội.
4. *Đổi mới các hoạt động Bảo tàng* (2002), Nxb. Bảo tàng Cách mạng Việt Nam, Hà Nội.
5. Vũ Thị Đan (2006), *Công tác tuyên truyền – giáo dục Bảo tàng Công an nhân dân* (Luận văn tốt nghiệp), Trường Đại học văn hóa Hà Nội, Hà Nội.
6. Gary Edson và Davis Dean (2001), *Cẩm nang bảo tàng*, Nxb. Bảo tàng Cách mạng Việt Nam, Hà Nội.
7. Phạm Minh Hạc (1996), *Tâm lý học đại cương*, Nxb. Giáo dục, Hà Nội.
8. Nguyễn Thị Thu Hoan (2001), *Vai trò của Bảo tàng Lịch sử Việt Nam trong sự nghiệp giáo dục thế hệ trẻ học đường* (Luận văn thạc sĩ), Trường Đại học Văn hóa Hà Nội, Hà Nội.
9. Nguyễn Thị Huệ (2010), *Cơ sở Bảo tàng* (tái bản lần 1), Nxb. Đại học Quốc gia Hà Nội, Hà Nội.
10. Nguyễn Thị Huệ (2002), *Nghiên cứu nguồn sử liệu hiện vật bảo tàng*, Nxb. Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
11. Nguyễn Thị Huệ (2005), *Lược sử sự nghiệp bảo tồn bảo tàng Việt Nam từ 1945 đến nay*, Trường Đại học Văn hóa Hà Nội, Hà Nội.
12. Phạm Mai Hùng (2003), *Gìn giữ và phát huy Di sản văn hóa dân tộc*, Hà Nội.

13. Trần Thị Liên (2010), *Xứ Thanh những sắc màu văn hóa*, Nxb. Thanh Hóa, Thanh Hóa.
14. *Luật Di sản Văn hóa năm 2001, sửa đổi và bổ sung năm 2009 và văn bản hướng dẫn thi hành năm (2010)*, Nxb. Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
15. Lê Thị Minh Lý (2006), *Bảo tàng Việt Nam – thực trạng và những giải pháp chính nhằm kiện toàn hệ thống bảo tàng trong phạm vi cả nước*, Luận án Tiến sĩ, Hà Nội.
16. Lê Thị Minh Lý (2000), *Cửa hàng lưu niệm, Bảo tàng Cách mạng Việt Nam*, Hà Nội.
17. Ngô Bảo Ngân (2011), *Tìm hiểu Công tác giáo dục của Bảo tàng Công binh* (Luận văn tốt nghiệp), Trường Đại học Văn hóa Hà Nội, Hà Nội.
18. Hà Thế Ngữ (2001), *Giáo dục học, một số vấn đề lý luận thực tiễn*, Nxb. Đại học Quốc gia Hà Nội, Hà Nội.
19. *Quy chế tổ chức và hoạt động của bảo tàng (2010)*, Hà Nội.
20. Nguyễn Thịnh (2001), *Sổ tay công tác trưng bày bảo tàng*, Nxb. Văn hóa thông tin, Hà Nội.
21. *Thông báo khoa học Bảo tàng tỉnh Thanh Hóa số 1, số 2, số 3.*
22. Lâm Bình Tường – Mai Khắc Ứng – Phạm Xanh – Đặng Văn Bài (1990), *Sổ tay công tác bảo tàng*, Nxb. Văn hóa, Hà Nội.
23. *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ VIII* (1996), Nxb. Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
24. *Văn kiện Hội nghị lần thứ V Ban chấp hành TW khóa VIII* (1998), Nxb. Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
25. Phạm Viết Vượng (2000), *Giáo dục học*, Nxb. Đại học Quốc gia Hà Nội, Hà Nội.